

ZARZĄDZENIE NR. 51
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia 24 lutego 2022 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 i 1718 oraz z 2022 r. poz. 84) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na pięć lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych rezerwatu oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację zadań ochronnych określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Warszawie

Arkadiusz Siembida

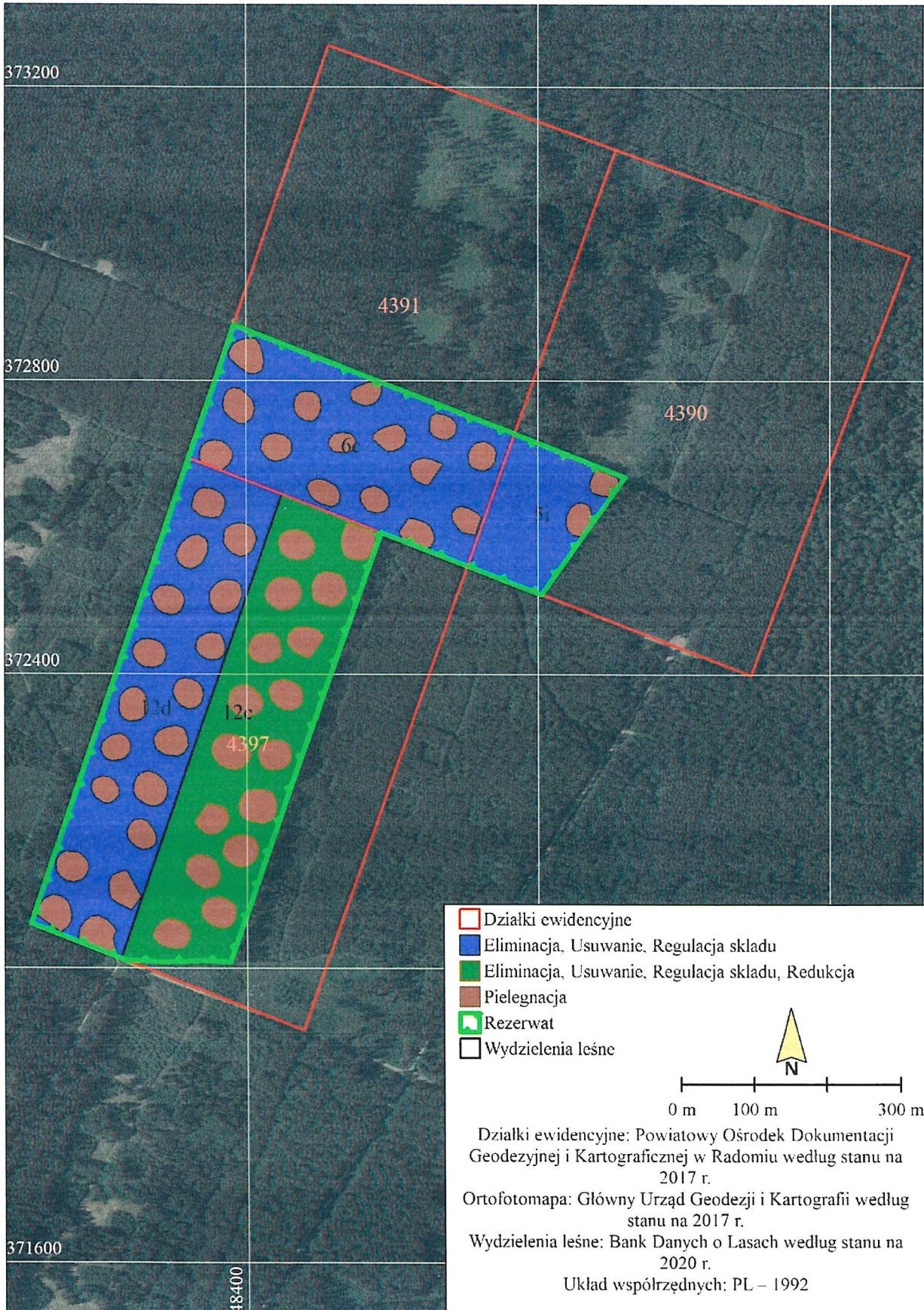
Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków

Identyfikacja i ocena zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia oraz jego skutków
Zacienianie dolnych warstw drzewostanu przez nadmierne zwarcie leszczyzny, doprowadzające do zaniku stanowisk gatunków ciepłolubnych, charakterystycznych dla świetlistych dębów oraz przekształcające to siedlisko w kierunku siedliska grądowego.	Wewnętrzne Istniejące	Usunięcie leszczyzny.
Postępująca sukcesja gatunków obcych, w szczególności robinii akacjowej i dębu czerwonego, na siedliska świetlistej dąbrowy, powodująca zmianę składu gatunkowego roślin charakterystycznych dla tego siedliska.	Zewnętrzne Istniejące	Usuwanie gatunków obcych.
Zasiedlenie sosny przez jemiolę i kornika ostrozębnego, osłabiające ten gatunek i mogące, w efekcie zamierania sosny, doprowadzić do rozpadu drzewostanów.	Wewnętrzne Zewnętrzne Istniejące Potencjalne	Usuwanie zasiedlonych drzew.
Obecność na siedlisku świetlistej dąbrowy sosny i buka, obcych ekologicznie gatunków, przekształcających charakterystyczne dla tego siedliska cechy gleb i w konsekwencji doprowadzających do ustępowania gatunków charakterystycznych dla świetlistej dąbrowy.	Wewnętrzne Istniejące	Stopniowe eliminowanie sosny z drzewostanów poprzez usuwanie drzew zasiedlonych przez jemiolę i kornika ostrozębnego.
Nadmierny rozwój języny w runie, utrudniający powstanie naturalnego odnowienia i wycofywanie się gatunków charakterystycznych dla siedlisk świetlistej dąbrowy oraz przekształcenie siedliska w zbiorowiska zasępcze.	Potencjalne Wewnętrzne	Prrowadzenie monitoringu zwarcia drzewostanów. W przypadku powstania nadmiernie prześwietlonych luk, należy wprowadzić sztuczne odnowienie gatunków drzew charakterystycznych dla świetlistej dąbrowy.
Zbyt duża ilość martwego drewna na siedlisku świetlistej dąbrowy przekraczająca 10 % zasobności drzewostanu.	Wewnętrzne Istniejące	Wywiezienie poza rezerwat usuniętych drzew oraz krzewów i zagospodarowanie powstałej masy zgodnie z zasadami obowiązującymi w Lasach Państwowych.
Niewłaściwa struktura gatunkowa i przestrzemna oraz niekorzystne warunki świetlne dla rozwoju odnowień na gniazdach.	Wewnętrzne Istniejące	Pielęgnacja odnowień na gniazdach.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych	
		Numer działki ewidencyjnej	Numer wydzielenia leśnego
Eliminacja – działanie ochronne ukierunkowane na zmniejszenie zwarcia podszytu poprzez usunięcie leszczyny.	Na powierzchni 21,15 ha należy usunąć co najmniej 80 % leszczyny wraz z wywiezieniem pozyskanej masy poza rezerwat przyrody. Działanie należy powtarzać co najmniej raz na dwa lata.	4390, 4391, 4397	5i, 6c, 12c, 12d
Usuwanie – działanie ochronne ukierunkowane na usunięcie gatunków obcych geograficznie, w szczególności robinii akacjowej i dębu akacjowej i dębu czerwonego.	Na powierzchni 21,15 ha należy usunąć 100 % gatunków obcych geograficznie, w szczególności robinii akacjowej i dębu czerwonego, wraz z wywiezieniem pozyskanej masy poza rezerwat przyrody. Działanie należy powtarzać co najmniej raz na dwa lata.	4390, 4391, 4397	5i, 6c, 12c, 12d
Regulacja składu – działanie ochronne, w ramach którego należy monitorować zasiedlenie oraz na bieżąco usuwać zasiedlone przez jemiolę oraz kornika ostrożnego osobniki sosny.	Działanie należy wykonywać na powierzchni 21,15 ha. Rozmiar, sposób wykonania oraz termin realizacji działania należy dostosować do stopnia zasiedlenia sosny przez jemiolę oraz kornika ostrożnego określonego w ramach monitorowania występowania tych gatunków w drzewostanie. Usunięte drzewa można wywieźć z rezerwatu i zagospodarować zgodnie z zasadami obowiązującymi w Lasach Państwowych.	4390, 4391, 4397	5i, 6c, 12c, 12d
Redukcja – działanie ochronne ukierunkowane na zmniejszenie udziału buka w drzewostanie, pochodzącego z wykonanych w przeszłości podsadzeń.	W co najmniej dwóch nawrotach, w miejscach wykonanych podsadzeń, należy zredukować ilość buków o 50%.	4391, 4397	12c, 6c, 12d
Pielęgnacja – działanie ochronne ukierunkowane na przereźdzenie nadmiernego zagęszczenia odnowień na gniazdach, usuwanie gatunków niepożądanych, w szczególności obcych geograficznie i ekologicznie.	Działanie należy wykonać na założonych w przeszłości gniazdach na powierzchni 7,4 ha.	4390, 4391, 4397	5i, 6c, 12c, 12d

Lokalizacja zadań ochronnych

Uzasadnienie

Projekt zadań ochronnych rezerwatu został opracowany na podstawie przepisów art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”). Ochrona środowiska przyrodniczego wymaga podejmowania działań w sposób ciągły, szczególnie w przypadku zajścia sytuacji, w której może dojść do pogorszenia stanu wyznaczonego dla rezerwatu celu ochrony. Przepisy ustawy o ochronie przyrody przewidują dla rezerwatów przyrody możliwość sporządzenia projektu zadań ochronnych, które w swoim założeniu mają charakter tymczasowy i zawarta w nich regulacja, w świetle zredagowanych zapisów tego artykułu, odnosi się tylko i wyłącznie do najważniejszych i najbardziej pilnych, z punktu widzenia ochrony przyrody, działań.

Zakres prac zaplanowanych w projekcie zadań ochronnych został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Z uwagi na zniekształcenie zbiorowisk roślinnych rezerwatu oraz niezbyt korzystną ich strukturę przestrzenną, nie należy wyznaczać obszarów ochrony ścisłej.

Status prawny rezerwatu został określony rozporządzeniem nr 231 Wojewody Mazowieckiego z dnia 23 lipca 2001 r. w sprawie utworzenia rezerwatów przyrody na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 158, poz. 2277, z późn. zm.). Ustalonym tym aktem prawnym kierunkiem ochrony przyrody, jest zachowanie zanikającego w Polsce zespołu świetlistej dąbrowy z licznym udziałem roślin chronionych i rzadkich. Taki sposób sformułowania prawa pozwala przyjąć, że występujące na obszarze rezerwatów gatunki roślin i ich siedliska stanowią jeden z głównych elementów tworzących jego cel ochrony.

Głównym zagrożeniem dla rezerwatu jest zanik charakterystycznych dla niego siedlisk świetlistej dąbrowy oraz chronionych gatunków roślin. Ustępowanie tych siedlisk wynika w głównej mierze z naturalnych zmian sukcesyjnych zachodzących w ekosystemach obszaru chronionego. Zjawisko to związane jest głównie z dwoma procesami, których wspólnym, łączącym je elementem, jest powstawanie naturalnego odnowienia leszczyzny i gatunków obcych,

znajdujących się w rezerwacie jak i poza jego granicami. Dlatego zjawisko to może być zdefiniowane jako zagrożenie o charakterze zarówno zewnętrznym jak i wewnętrznym. Pierwszym z nich jest grądowanie, czyli zmiana struktury przestrzennej i gatunkowej świetlistej dąbrowy, polegająca na zwiększaniu się zwarcia dolnych warstw drzewostanu. Szczególnie bujnie rozwijający się podszyt tworzony przez leszczynę oraz postępujące zwieranie się koron drzew gatunków obcych, w szczególności robinii akacjowej i dębu czerwonego, powodują znaczne zacienienie dna lasu i w związku z tym zanik gatunków światłolubnych i ciepłolubnych. Drugim elementem wpływającym na cele ochrony rezerwatu jest zaprzestanie tradycyjnego użytkowania jego siedlisk. W świetle aktualnych danych i teorii naukowych, świetlista dąbrowa powstała w efekcie prowadzenia wypasu zwierząt gospodarskich w lasach, co po pierwsze redukowało podrosty drzew i krzewów, a po drugie, zapewniało stały dopływ diaspor gatunków łąkowych, przenoszonych z łąk do lasów przez zwierzęta. Gospodarowanie w dąbrowach zmierzało również do wytworzenia specyficznego trawiastego runa, co wiązało się z utrzymywaniem niezbyt dużego zwarcia drzewostanu. Zaprzestanie zarówno przerzedzania drzewostanu jak i wypasu, sprzyjało zarastaniu otwartego do tej pory dna lasu oraz uniemożliwiło dopływ nasion roślin ciepłolubnych z terenów łąkowych. W chwili obecnej można obserwować recesję zespołu świetlistej dąbrowy z obszaru rezerwatu. Analiza przeprowadzona na potrzeby zadań ochronnych potwierdziła fakt, że na terenie rezerwatu świetlista dąbrowa znajduje się w fazie recesji. Stwierdzono występowanie kilku stosunkowo niewielkich płątów tego zbiorowiska o zniekształconej charakterystyce.

Innym niekorzystnym zjawiskiem są występujące na sośnie gradacje kornika ostrozębnego i zasiedlenie drzew tego gatunku przez jemiołę. Duży udział sosny na siedliskach świetlistej dąbrowy, jak ma to miejsce w rezerwacie, jest niepożądany. Dłuższe przetrzymywanie drzewostanu z dużym udziałem sosny w świetlistej dąbrowie byłoby do zaakceptowania, gdyby nie stałe negatywne oddziaływanie tego gatunku na glebę. W miejscach, gdzie występują drzewostany sosnowe, wpływają one niekorzystnie na stan gleby, powodując jej zakwaszenie i zmniejszenie tempa mineralizacji ściółki. Kwaśny opad igliwia sosnowego powoduje osłabienie procesów mineralizacji w glebie, co skutkuje tworzeniem się próchnicy typu moder lub mor (nierozłożonej), wpływa na zakwaszenie gleby i zmiany w jej profilu, a w efekcie przekształcanie siedliska. Z tych względów, tworzone przez ten gatunek drzewostany wymagają przebudowy w kierunku optymalnego dostosowania do warunków środowiskowych, aby jak najlepiej spełniały swoje funkcje ochronne i społeczne. Zabieg taki winien być realizowany w formie stopniowego usuwania, aż do momentu gdy sosna przestanie pełnić rolę gatunku dominującego i będzie stanowić domieszkę drzewostanu. W zależności od istniejącego dolnego piętra, proces ten należy przeprowadzić w 2 lub 3 nawrotach w ciągu 20 lat. W związku z powyższym, samo zamieranie sosny w efekcie czynnika naturalnego, jakim jest np.: kornik ostrozębny, może być traktowane

w rezerwacie jako pożądane. Tym niemniej, pomimo, że sosna nie powinna być gatunkiem głównym drzewostanów świetlistej dąbrowy, gwałtowne jej zamieranie na dużych powierzchniach, jak ma to miejsce w przypadku gradacji kornika, może stanowić już zagrożenie dla trwałości tego siedliska. Degeneracją fitocenozy, w efekcie jednorazowego nadmiernego zmniejszenia zwarcia drzewostanu, może doprowadzić do zaburzenia struktury przestrzennej oraz składu gatunkowego drzewostanu i zainicjować degenerację całych biocenoz leśnych. Zaburzenia takie mogą być wywoływane różnymi czynnikami naturalnymi i antropogenicznymi. Do naturalnych czynników należą uszkodzenia powodowane przez gradację owadów czy też rośliny pasożytnicze. Zaburzeniom struktury przestrzennej i składu gatunkowego fitocenozy nieuchronnie towarzyszą również zaburzenia struktury przestrzennej i składu gatunkowego zoocenozy. W zadaniach ochronnych założono, że regeneracja biocenoz leśnych w kierunku odtworzenia właściwego stanu siedliska świetlistej dąbrowy, będzie skorelowana z czynnikiem naturalnym, jakim jest zamieranie sosny spowodowane przez kornika ostrozębnego i jemiółę. Odtworzenie naturalnych układów tego siedliska będzie polegało na bieżącym eliminowaniu z drzewostanu osobników tego gatunku zainfekowanych przez jemiółę oraz kornika, czyli przy użyciu biocenozy regenerującej się własnymi siłami. Inaczej rzecz ujmując, w drzewostanie będą wyszukiwane i usuwane zasiedlone drzewa, co z jednej strony pozwoli spowolnić proces rozprzestrzeniania się czynników mogących doprowadzić do zamarcia sosny w ilości powodującej rozpad drzewostanów, z drugiej zaś strony, pozwoli na stopniową i kontrolowaną redukcję udziału tego gatunku w drzewostanach rezerwatu.

Bez wątplenia stan podstawowego celu ochrony, jakim jest zachowanie różnorodnych zbiorowisk roślinnych w rezerwacie, uległ radykalnej zmianie. O ile w dokumentacjach wstępnych przed powołaniem rezerwatu podkreślano obecność licznych zbiorowisk roślinnych, zajmujących stosunkowo duży obszar rezerwatu, o tyle obecnie ich zasięg na tym terenie w znaczący sposób zaczął się kurczyć. Realizacja zadań ochronnych powinna wpłynąć pozytywnie na środowisko przyrodnicze rezerwatu, a zwłaszcza na ustalony dla niego cel ochrony. Zaprojektowane działania ochronne zostały ustalone wyłącznie pod kątem potrzeb ochrony lub odtworzenia najcenniejszych siedlisk rezerwatu wraz z ich odpowiednią strukturą i funkcją. Należy mieć jednak świadomość, że wykonanie zaplanowanych zabiegów wiązać się może z pewnymi zniekształceniami w przebiegu naturalnych lub spontanicznych procesów w rezerwacie. Będzie tak, dlatego że chociażby ochrona świetlistej dąbrowy, jako siedliska seminaturalnego, wymaga powstrzymywania procesów naturalnych. Negatywne oddziaływanie może dotyczyć np.: powstających naturalnie siedlisk leśnych, np.: grądowych, kosztem których będzie się odbywała próba odtworzenia arealu świetlistej dąbrowy. Może się to odbywać również kosztem niektórych gatunków, jak zasiedlających martwe drewno, którego zasoby, jak to wynika ze wskaźników stanu poszczególnych siedlisk, nie powinny być zbyt duże. W przedmiocie zbiorowiska świetlistej dąbrowy, jako wykształcone w wyniku

działania ekstensywnej gospodarki pasterskiej w lasach, wskazać można dodatkowo, że wymaga ono utrzymania tego rodzaju działalności lub jej zamiennika w postaci zabiegów ochrony czynnej. Tymczasem większość powoływanych rezerwatów, jako podstawowe zalecenie ochronne podawało wyeliminowanie gospodarki leśnej i pobierania użytków drzewnych. Oznaczało to w zasadzie ustanowienie ochrony ścisłej na zbiorowiska seminaturalne. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy były to działania prowadzące do recesji cennych przyrodniczo siedlisk na terenie rezerwatów przyrody, co też nastąpiło w przedmiotowym rezerwacie.

Przy takim stanie faktycznym brak zadań ochronnych dla rezerwatu skutkować będzie dezorganizacją i brakiem skuteczności ochrony czynnej siedlisk tworzących jego cel ochrony. W efekcie będą następowały dalsze zmiany w stanie zbiorowisk roślinnych ustępujących na rzecz innych siedlisk niezwiązanych z ochroną prowadzoną na tym obszarze. Brak na czas podjętych, systematycznych działań ochronnych, doprowadzi do zwiększenia areалу zajmowanego przez zwarte drzewostany, a przez to do wyeliminowania wielu gatunków ciepłolubnych i przekształcenia siedlisk z nimi związanych. Podstawowym celem działań ochronnych jest zachowanie w chronionym obszarze siedlisk świetlistej dąbrowy. Ponadto spodziewa się, że w efekcie działań ochronnych nastąpi poprawa parametru struktury i funkcji tego siedliska w zakresie eliminacji procesu sukcesji, stworzenia optymalnych warunków środowiskowych gatunkom typowym. Położono również nacisk na wyeliminowanie z obszaru rezerwatu inwazyjnych gatunków obcych.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska opiniując projekt zarządzenia przedstawił do niego następującą uwagę. *Zakres prac przewidzianych do zrealizowania w ciągu 5 lat obowiązywania zadań ochronnych spowoduje drastyczne zmiany w obrębie rezerwatu związane m.in. z masowym usuwaniem gatunków drzew obcych siedliskowo dla świetlistej dąbrowy. Z załącznika 3 zawierającego lokalizację działań ochronnych wynika, że w ciągu kilku lat usunięte zostaną sosny i buki i spowoduje to gwałtowną zmianę struktury drzewostanu. Z ww. załącznika 3 wynika, że przewidziane w rezerwacie prace będą prowadzone jak przy zrębach w lesie gospodarczym a tempo zaplanowanych prac wydaje się zbyt intensywne. W zależności od istniejącego dolnego piętra proces ten należy przeprowadzić w 2 lub 3 nawrotach w ciągu 20 lat. Okres obowiązywania zadań ochronnych skraca ten okres do 5 lat i uniemożliwia rozciągnięcie prac związanych z przebudową drzewostanu w dłuższym okresie czasu. W związku z powyższym żeby nie doprowadzić do gwałtownych zmian w funkcjonowaniu rezerwatu należy w przedłożonym projekcie zadań ochronnych dla rezerwatu Dąbrowa Polańska wprowadzić modyfikacje wszystkich zaplanowanych działań, w ten sposób aby w ciągu 5 lat obowiązywania zadań ochronnych zrealizowano jedynie część działań związanych z przebudową struktury drzewostanu całego rezerwatu.*

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po zapoznaniu się z wniesioną uwagą ustalił co następuje. Zaplanowane w przedmiotowych zadaniach ochronnych działania są podporządkowane pod cel ochrony rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska, którym jest zachowanie świetlistej dąbrowy. Zaplanowane prace są kontynuacją działań realizowanych w latach ubiegłych w ramach zarządzenia nr 29 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska (obowiązujące przez 1 rok) oraz zarządzenia nr 44 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska (obowiązujące przez 5 lat). W okresie obowiązywania obu zarządzeń sukcesywnie usuwano gatunki obce siedliskowo dla świetlistej dąbrowy redukując tym procentowy ich udział w drzewostanach rezerwatu przyrody. Niniejsze zarządzenie ukierunkowuje zaplanowane w nim działania ochronne, tak jak akty prawne je poprzedzające, na zachowanie cech charakterystycznych świetlistej dąbrowy poprzez dalszą stopniową eliminację gatunków zniekształcających to siedlisko, z tą różnicą, że intensywność działań ochronnych została w nim ograniczona. W odróżnieniu od dotychczas obowiązujących zadań ochronnych, załącznik numer 2 projektu zarządzenia zawęża możliwość usuwania sosny wyłącznie do egzemplarzy, w stosunku do których monitoring wykazał zasiedlenie przez jemiolę oraz kornika ostrozębnego. Przebudowa drzewostanów rezerwatu realizowana jest już od 2011 r. a więc przez stosunkowo długi okres czasu. Nasilenie w ostatnim czasie na terenie rezerwatu przyrody naturalnego zjawiska, jakim jest zamieranie sosny w efekcie zasiedlenia przez kornika ostrozębnego czy też jemiolę, wymusza zmianę dotychczasowego podejście do sposobu realizacji działań ochronnych. Inaczej rzecz ujmując, przebudowa drzewostanów poprzez zmniejszanie udziału gatunków niewłaściwych dla świetlistej dąbrowy, winna być skorelowana z czynnikiem naturalnym eliminującym drzewa z drzewostanu. Ważnym jest przy tym, aby ingerencja człowieka oraz procesy naturalne wzajemnie się uzupełniały, służyć temu ma zaplanowany monitoring, gdyż w przeciwnym razie działanie takie może przynieść efekt odwrotny od zamierzenia. Ochrona czynna rezerwatu przyrody będzie w głównej mierze skoncentrowana na wyszukiwaniu zasiedlonych drzew i ich usuwaniu, w celu niedopuszczenia do powstania gradacji i wielkoobszarowego zamierania całych drzewostanów, a co za tym idzie, utraty stabilności ekosystemu złożonego z rezerwatu przyrody i otaczającego go kompleksu leśnego. Na dzień dzisiejszy nie ma opracowanej metody mogącej skutecznie powstrzymać zamieranie drzew zasiedlonych przez jemiolę czy też kornika ostrozębnego. W lasach całego kraju coraz częściej spotyka się jemiolę, która jako półpasożyt prowadzi do stopniowego osłabienia kondycji drzew poprzez wyciąganie wody i składników mineralnych, a w konsekwencji do ich śmierci. Z racji specyficznej biologii przeciwdziałanie szkodom wyrządzanym przez ten gatunek jest bardzo trudne. Rozprzestrzenianie się jemioli zachodzi przy udziale ptaków,

np.: drozdów i jasiołuszek, które odżywiają się jej owocami. Ptaki wydalają niestrawione, otoczone lepkiem miększym nasiona, które przyklejają się do gałęzi drzew. Sosny osłabione przez jemiołę są bardziej podatne na inne czynniki, dodatkowo przyczyniające się do ich zamierania. Obserwacje ostatnich lat wykazały, że jemioła z każdym kolejnym rokiem poraża coraz więcej drzew w rezerwacie przyrody i w niedalekiej przyszłości może przyczynić się do zagrożenia trwałości drzewostanów. Kornik ostrożny poza drzewami chorymi i osłabionymi potrafi zasiedlać również drzewa zdrowe. Zdolność tego gatunku do masowego namnażania się, tj. występowanie 2 generacji w sezonie wegetacyjnym, a także rójek siostrzanych, sprawia, że jego liczebność potrafi wzrastać w tempie geometrycznym. Z tych względów, jest on jednym z najgroźniejszych czynników mogących doprowadzić do zamierania sosen na dużych powierzchniach i stał się w ostatnim okresie jednym z problemów w zachowaniu właściwego stanu sanitarnego drzewostanów sosnowych. Dynamika, z jaką kornik ostrożny zasiedla sosnę pozwala przypuszczać, że rozprzestrzenienie się tego gatunku, również poza granice rezerwatu na sąsiadujące drzewostany gospodarcze, może stanowić zagrożenie dla stabilności nie tylko rezerwatu przyrody ale również kompleksu leśnego, w obrębie którego jest on położony. Samo zamieranie pojedynczych drzew w efekcie zasiedlenia przez jemiołę oraz kornika ostrożnego w rezerwacie przyrody może być uznane jako pożądane naturalne zjawisko. Jednak już duża dynamika rozprzestrzeniania się tych gatunków w obrębie całych drzewostanów i związane z tym wielkopowierzchniowe zamieranie drzew, jest zjawiskiem niepożądanym mogącym doprowadzać do trudno przewidywalnych zmian w ekosystemach leśnych. Jedyną znaną obecnie metodą przeciwdziałającą temu niekorzystnemu zjawisku jest usuwanie opanowanych drzew. Bez wątplenia, zarówno kornik ostrożny jak i jemioła są naturalnym elementem występującym w rezerwacie przyrody. Jednak nieprzewidywalność dynamiki z jaką w okresie obowiązywania zadań ochronnych mogą one zasiedlać drzewostany rezerwatu przyrody, z jednej strony sprawia, że gatunki te nie mogą być pozostawione bez kontroli, z drugiej zaś strony uniemożliwia zdefiniowanie zamkniętego zakresu intensywności działań ochronnych koniecznych do podjęcia w przyszłości. Dlatego, w zadaniach ochronnych przewidziano monitoring drzewostanów całego rezerwatu przyrody i od otrzymanych wyników uzależniono zakres oraz intensywność koniecznych do podjęcia w tej materii działań. Zadania ochronne nie przewidują wykonywania wielkopowierzchniowych zrębów, a gatunki niewłaściwe dla siedliska świetlistej dąbrowy będą usuwane stopniowo poprzez indywidualne wybieranie obumierających drzewa zasiedlonych. Powyższe nie pozwala zastosować planowej przebudowy drzewostanów, gdyż nieprzewidywalność naturalnego czynnika (w jednym roku może nie dochodzić do zamierania drzew, natomiast w kolejnych latach możemy mieć do czynienia ze zjawiskiem gradacji, która po roku lub dwóch latach może zaniknąć), z jakim mamy do czynienia w rezerwacie przyrody, nie pozwala

przewidzieć rodzaju prac koniecznych do wykonania i rozłożenia ich realizacji na okres 20 lat. W kwestii usuwania buka wskazać należy, że gatunek ten nie stanowi trzonu drzewostanu i występuje w nim w formie podsadzeń dolnego piętra. Przewidziane usunięcie 50 procent drzew może być traktowane jako forma cięć pielęgnacyjnych i nie spowoduje, w okresie obowiązywania zadań ochronnych, całkowitego wyeliminowania tego gatunku z rezerwatu.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska opiniując ponownie projekt zarządzenia nie wniósł do niego uwag.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela nieruchomości znajdującej się w granicach rezerwatu;
- 3) jako akt prawny wydany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, znoszący, w myśl art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, zakazy obowiązujące w rezerwacie w zakresie w nim ustalonym, na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia nie podlega konsultacjom.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa. Całość zadań ochronnych zostanie sfinansowana środkami pochodzącymi ze sprzedaży drewna pozyskanego w ramach zaplanowanych działań.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zadania określone w projekcie zarządzenia, z uwagi na ich ograniczony zakres prac, jak również ich realizację na przestrzeni 5 lat, nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt zarządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

